

BÖLÜM 7

COVID-19 DÖNEMİNDE FUTBOLCULARIN BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK SEVİYELERİNİN İNCELENMESİ¹

Utku GÖNENER²

Ahmet GÖNENER³

Fatmanur ÖZTÜRK GÖNENER⁴

Mutlu URAL⁵

Ömer BEKTAŞ⁶

GİRİŞ

Bir hastalığın, belli bir yer ve zaman dilimi içinde fazla sayıda görülmesine salgın; kıta ve kıtalar arasında görülen büyük salgınlara ise pandemi denir. (Arık, 1991). İnsanlık tarihinde, bulaşıcı hastalıkların salgına dönüşerek geniş kitlelere yayıldığı, toplum sağlığını olumsuz etkilediği ve ülkelere farklı açılardan büyük zararlar verdiği bilinmektedir. Tarihsel olarak bakıldığında, farklı dönemlerde ortaya çıkmasına rağmen etkisini her çağda belirgin şekilde hissettiren veba salgını, bunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Veba salgınlarının ilki, 6. yüzyılda Bizans İmparatorluğu'nu etkisi altına almış, 7. ve 8. yüzyıllarda ise Batı Avrupada ciddi yıkımlara yol açmıştır. İkinci büyük salgın dalgası ise 14. yüzyılda patlak veren ünlü Kara Veba ile başlamış ve 17. yüzyılda, 1665'teki Londra vebasıyla sona ermiştir. Avrupa'nın bu bunalımlı dönemlerinde on binlerce köy haritadan silinmiş,

¹ Yüzme sporcularının Covit -19 kaynaklı kaygılarının ve kaçınma düzeylerinin incelenmesi" çalışmanın Etik Onay No; Koü.Sosyal Bilimler Enstitüsü 22/03/2023 tarih ve 2023/03 toplantıda 15 nolu karar.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD., gonener.utku@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-6152-3353

³ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi AD., ahmetgonener123@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-3766-1016

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ozturkfatmanur92@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-4619-9540

⁵ Uzman, Tekirdağ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, mutluural1984@gmail.com, ORCID iD: 0009-0005-7306-9011

⁶ Antrenör, o.farukbektas03@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0006-3914-8725

Buna ek olarak, katılımcıların eğitim durumu ile belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($U=683$, $p<0.001$, $z=-3.204$, $r=-0.3$). Ancak Covid-19'a yakalanma öyküsü ya da en az iki doz aşı olma durumunun belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

ÖNERİLER

Bu bulgular, ikamet yeri ve eğitim durumunun Covid-19 kaynaklı belirsizlik ve tahammülsüzlük düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır Bu nedenle:

Psikolojik Dayanıklılık Programları: Yüksek tahammülsüzlük düzeyine sahip gruplara yönelik stres yönetimi, belirsizlikle başa çıkma ve psikolojik dayanıklılık artırma programlarının uygulanması önerilmektedir.

İkamet Ortamının Sosyal Etkileri: Aile yanında kalan sporcuların belirsizlikle baş etme stratejilerinin güçlendirilmesi amacıyla sosyal etkileşim, bağımsız yaşam becerileri ve bireysel sorumluluk konularında eğitim verilmesi yararlı olabilir.

Eğitimsel Müdahaleler: Eğitim düzeyi ile belirsizlik toleransı arasındaki ilişkinin dikkate alınarak, sporculara problem çözme, kritik düşünme ve esneklik kazandıracak eğitim içeriklerinin sunulması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Arık, Ş. (1991). Selçuklular zamanında Anadolu'da veba salgınları. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 15(26), 27-57.
- Arıkan, R. (2018). Anket yöntemi üzerinde bir değerlendirme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 97-159.
- Bahadır, T. K. (2019). Voleybolcularda duygusal zekâ ile örgütsel bağlılık ilişkisinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(4), 3746-3763.
- Bıyık, Z., Acar, A. S., & Kabaagıl, T. (2021). Covid-19 belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği [Bildiri sunumu]. Uluslararası Covid-19 Kongresi Eğitimde Yeni Normlar-II, Artvin, Türkiye.
- Ersöz, F., Ersöz, T., & Konuğkan, Ö. (2016). Belirsizlikle başa çıkmada etkili olan kriterlerin araştırılması: Bir üniversite uygulaması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 215-232.
- Gallagher, M. W., Zvolensky, M. J., & Long, L. J. (2020). COVID-19 experiences and associated stress affecting anxiety, depression, and functional impairment in American adults. *Cognitive Therapy and Research*, 44, 1043-1051. <https://doi.org/10.1007/s10608-020-10156-7>
- Grayson, J. B. (1999). Series response: Compliance and understanding OCD. *Cognitive and Behavioral Practice*, 6(4), 415-421.
- Holaway, R. M., Heimberg, R. G., & Coles, M. E. (2006). Comparison of intolerance of uncertainty in analogue obsessive-compulsive disorder and generalized anxiety disorder. *Journal of Anxiety Disorders*, 20(2), 158-174. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2005.02.001>
- Ök, M. (1990). *13-15 yaş grubu ortaöğretim öğrencilerinde kaygı düzeyi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, Türkiye.

- Özdiñ, A. (2020). Cumhuriyet'in ilk yıllarında frengi: 1916–1925 yılları arası salnamelerde Bolu Sancağı örneğı. *Abant Tıp Dergisi*, 9(1), 8–19.
- Öztürk, Ö. (2013). *İntihar olasılığı ve aile işlevselliğı arasındaki ilişkide bilişsel esneklik ve belirsizliğe tahammülsüzlük değışkenlerinin aracı rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Sharma, V., Narang, K., Rajender, G., & Bhatia, M. S. (2009). Shopaholism (compulsive buying)—A new entity. *Delhi Psychiatry Journal*, 12(1), 110–113.
- Taşkın, C., & Bahadır, T. K. (2022). Examination of physical education and sports teacher candidates' views on combat sports. *African Educational Research Journal*, 10(3), 335–341.
- Tuğluoğlu, F. (2008). Türkiye'de sıtma mücadelesi (1924–1950). *Türkiye Parazitoloji Dergisi*, 32(4), 351–359.
- Turhan, M., & Boyacıoğlu, N. E. (2022). COVID-19 hastalığı tanısı alan hastalarda belirsizliğe tahammülsüzlük ve ölüm kaygısı. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, 4(3), 272–278.
- Türkiye Futbol Federasyonu. (2020). TFF Sağlık Kurulu kamuoyu bilgilendirme. <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=625&ftxtID=33376>
- Vausoura, E., Makrygiorgos, N., Tsarpalis-Fragkoulidis, A., & Nega, C. (2021). Anxiety related to COVID-19: The role of intolerance of uncertainty and resilience. *Psychology: The Journal of the Hellenic Psychological Society*, 26(3), 44–61.
- Yıldız, B., & Güllü, A. (2018). Belirsizliğe tahammülsüzlük ile aleksitimi arasındaki ilişki ve bazı sosyodemografik değışkenlere göre incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 113–131.
- Yiğit, İ., & Gümüşçü, O. (2016). Manisa ve çevresinde salgın hastalıkların iskâna etkisi. *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 379–391.
- Yıldırım, A., Asilar, R. H., Yiğit, B., & Can, S. (2022). The effects of the COVID-19 pandemic on mental health of university staff. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 16(3), 503–516.